

Niedźwiadek, Agnieszka / Niedźwiadek, Rafał

Wyniki badań wykopaliskowych na osadzie wielokulturowej w Lublinie-Dąbrowie, stan. 19

Archeologia Polski Środkowowschodniej 3, 141-147

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

AGNIESZKA I RAFAŁ NIEDŹWIADKOWIE

WYNIKI BADAŃ WYKOPALISKOWYCH NA OSADZIE WIELOKUTUROWEJ W LUBLINIE-DĄBROWIE, STAN. 19

We wrześniu 1997 r. przeprowadzono ratownicze prace wykopaliskowe na stanowisku nr 19 w Lublinie-Dąbrowie. Celem ich była eksploracja obiektów odkrytych w sezonie 1996 oraz rozpoznanie najbardziej zagrożonej przez wody zalewu zemborzycyjskiego nadbrzeżnej, południowo-zachodniej części stanowiska. Założono trzy wykopy badawcze (nr 11-13), których rozplanowanie związane było z dalszą eksploracją odkrytych w 1996 r. obiektów nr 3, 5, 6 i 9. Wykop nr 11 powiększono o aneks 11A. Natomiast w południowo-zachodniej części stanowiska założono trzy wykopy sondażowe nr 14-16 (ryc. 1: a).

W wyniku badań rozpoznano pięć obiektów, stanowiących pozostałości jam oraz jeden prawdopodobnie obiekt mieszkalny (ryc. 1: b). W obrębie pasa nadbrzeżnego stwierdzono występowanie jedynie warstwy kulturowej o miąższości około 50 cm. Eksploracja nierównomiernie zalegającej na terenie stanowiska warstwy kulturowej oraz wypełnisk obiektów dostarczyła liczny materiał zabytkowy należący do kultury pucharów lejkowatych, amfor kulistych, przeworskiej i okresu wczesnego średniowiecza. Obecność zabytków ruchomych z najstarszego poziomu osadniczego reprezentowanego przez kulturę pucharów lejkowatych stwierdzono wyłącznie na złożu wtórnym. Za obiekt kultury amfor kulistych uznano jamę nr 11 o kolistym zarysie poziomym i nieckowatym przekroju. Jej głębokość wynosiła 60 cm. Wypełnisko było kolorystycznie zbliżone do piasku calcowego.

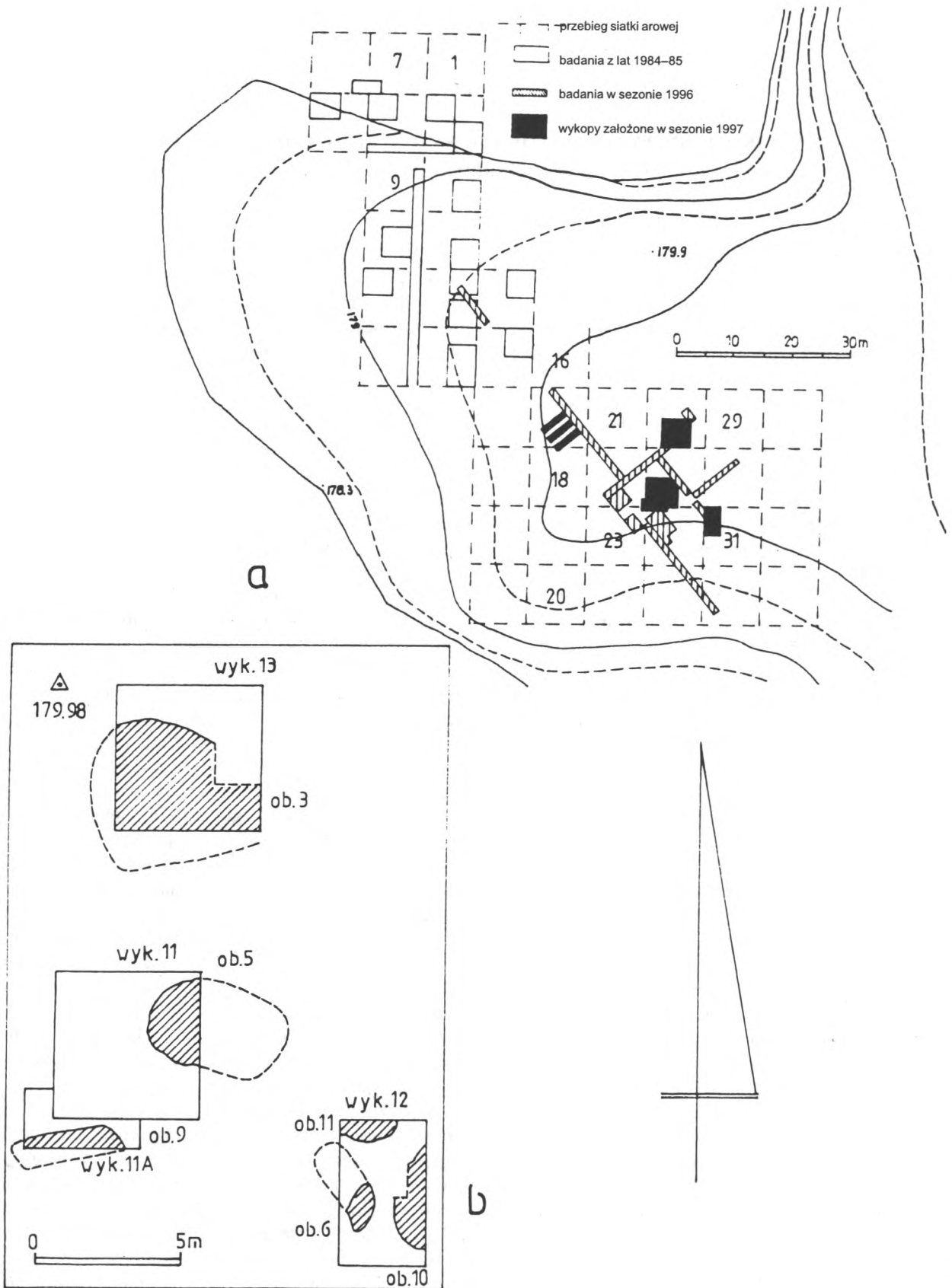
Najciekawszych informacji dostarczył obiekt nr 3, będący prawdopodobnie reliktem fragmentu domostwa kultury przeworskiej (ryc. 2). Rzut poziomy sugeruje, że miało ono kształt czworokątny o zaokrąglonych narożnikach oraz znaczną, przekraczającą 10 m² powierzchnię i głębokość około 100 cm. Obiekt był nieckowato zagłębiony w podłożu, o ściankach odchylonych na zewnątrz. Dno o nieregularnej rzeźbie nosiło ślady stożkowatych zagłębień, będących zapewne pozostałościami dołków postłupowych. W części przydennej wypełniska wystąpiła ciemna, prawie czarna ziemia, przesycona węglami drzewnymi, która nie wyznacza jednak wyraźnego poziomu użytkowego. W wypełnisku obiektu wystąpił niemal jednolity materiał kultury przeworskiej (ryc. 4).

Z kulturą przeworską należy wiązać także jamę nr 5. Stwierdzono, że jest ona owalna w planie, wydłużona na

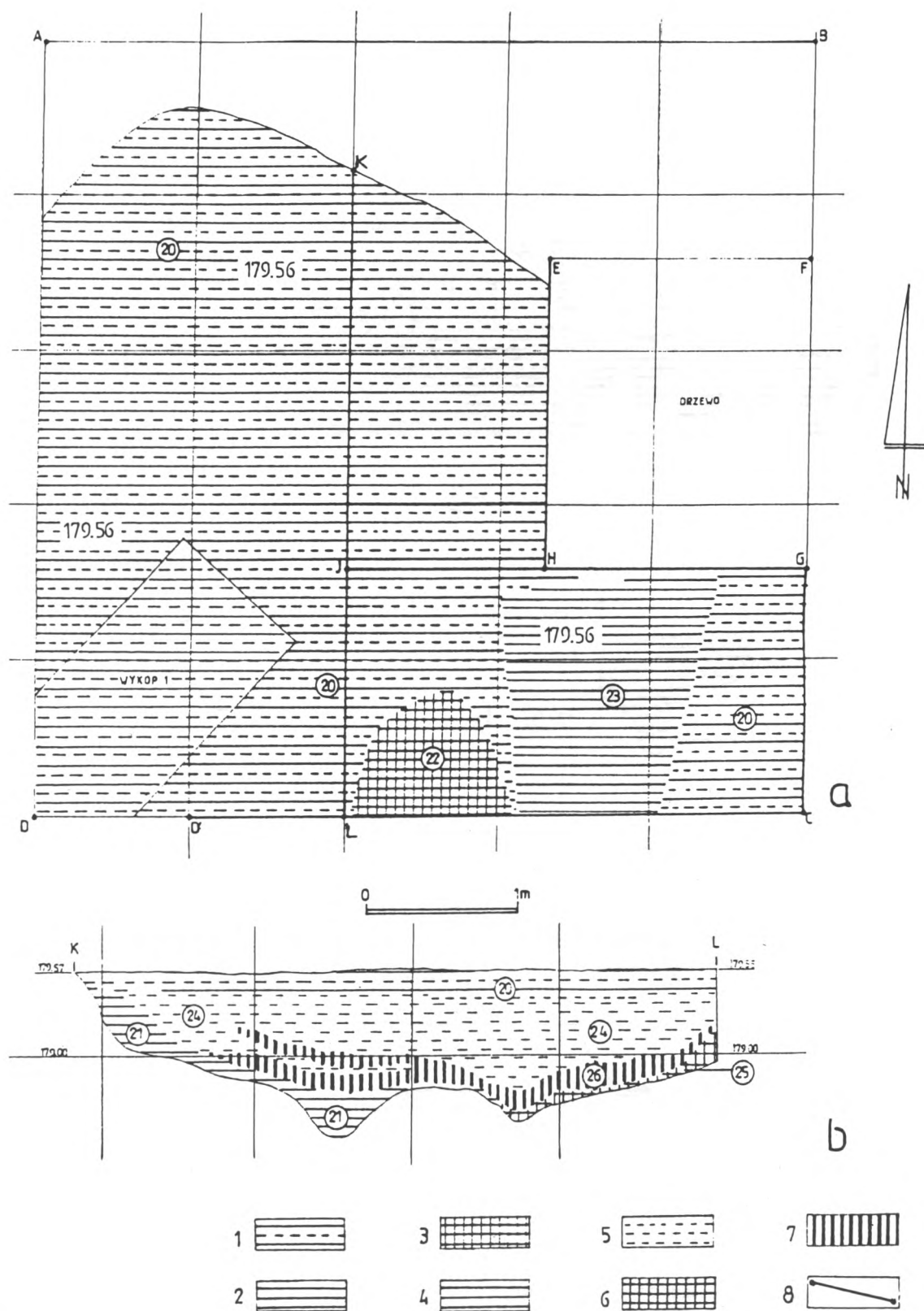
osi NW-SE, ma nieregularny, nieckowaty przekrój i niewielką miąższość. Niestety w obrębie wypełniska nie wystąpiły żadne zabytki ruchome i datowanie obiektu należy odnieść do badań z 1996 r., kiedy to na dnie jamy odkryto zapinkę brązową V grupy Almgrena (A. i R. Niedźwiadkowie 1997, s.141).

Równie wyraźnie zarysowuje się w obrębie osady obecność relików osadnictwa wczesnośredniowiecznego. Obiekt nr 9 (ryc. 3), odsłonięty fragmentarycznie podczas badań w 1996 r., w rzucie poziomym miał wyraźny prostokątny zarys, przylegający od północnego-zachodu do ściany domostwa wczesnośredniowiecznego (obiekt nr 7). Przekrój pionowy ujawnił nieregularnie uformowane dno. W północno-zachodniej i północno-wschodniej ścianie obiektu można zaobserwować niewielkie, cylindryczne zagłębienia, być może pozostałości dołków postłupowych. Warstwy brunatnej i czarnej ziemi, silnie przesycone węglami drzewnymi oraz drobną polepą wskazują prawdopodobnie na istnienie w obrębie obiektu konstrukcji wzmacniających. Zalegające w wypełnisku fragmenty naczyń glinianych można datować na okres VIII - X wieku (ryc. 5). Wypełnisko i odkryte w nim zabytki bardzo wyraźnie nawiązują do wyników analizy rozpoznanego w 1996 r. obiektu nr 7 - domostwa wczesnośredniowiecznego. Prawdopodobnie oba obiekty były ze sobą powiązane konstrukcyjnie i funkcjonalnie. Niewielka, w stosunku do domostwa, głębokość obiektu nr 9 oraz ślady konstrukcji wskazują, że mógł on stanowić rodzaj zadaszzonego lub wzmocnionego konstrukcją drewnianą wejścia. Rozpatrując całość założenia należy je interpretować jako domostwo wczesnośredniowieczne z okresu VIII-X wieku, składające się z prostokątnej półziemianki z kamiennym paleniskiem oraz wejścia zlokalizowanego w północno-zachodniej ścianie.

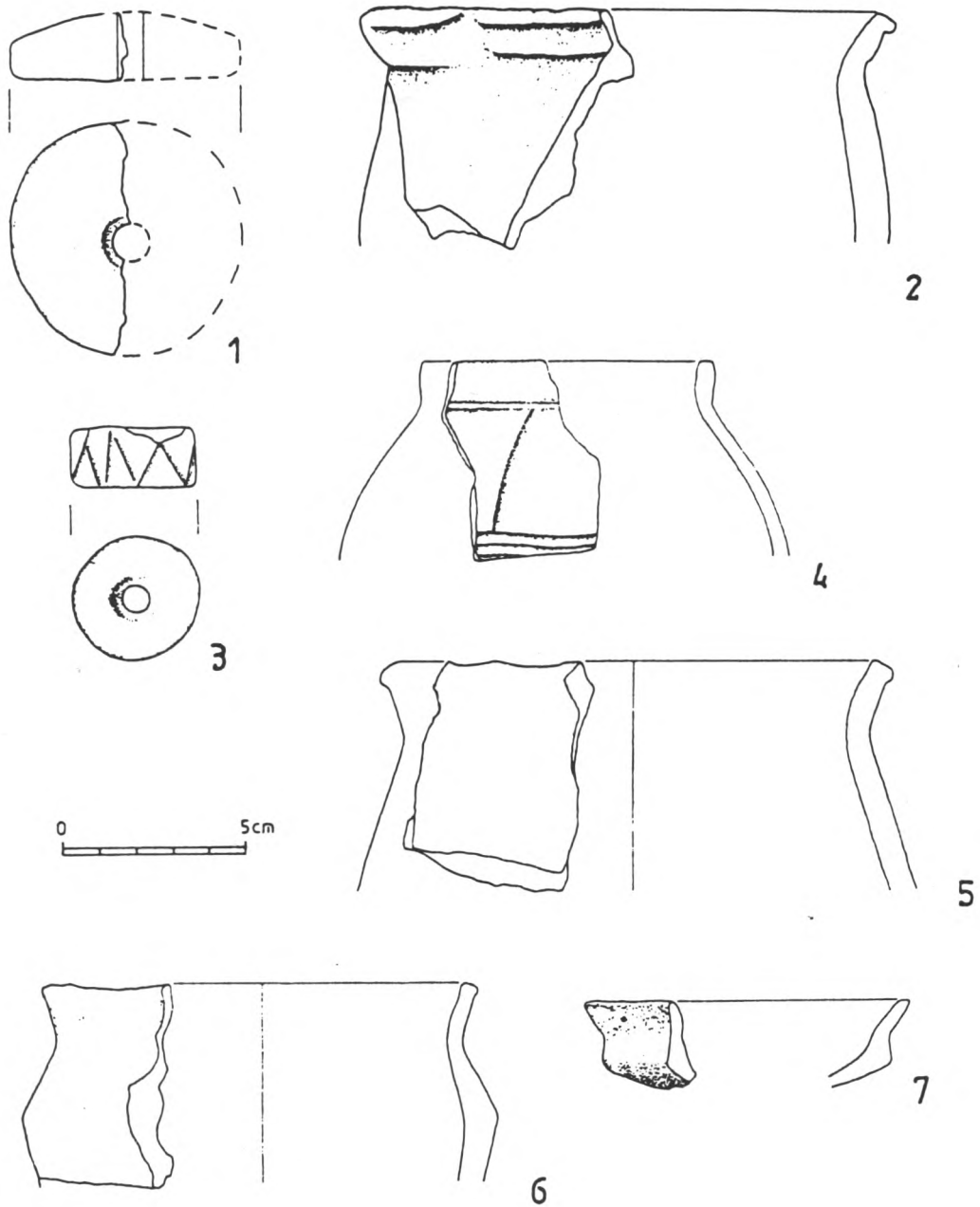
W odległości kilku metrów na wschód odkryto kolejne dwa obiekty wczesnośredniowieczne. Obiekt nr 6, częściowo rozpoznany w 1996 r., to owalna, w przekroju poprzecznym nieckowata, niewielka jama z wyraźnym zarysowanym na dnie poziomem silnie rozdrobnionej polepy. W bezpośrednim jej sąsiedztwie odkryto obiekt nr 10, o podobnym kształcie i charakterze wypełniska. Była to również owalna, w przekroju nieckowata jama, z drobną polepą i węglami drzewnymi w obrębie wypełniska. Zalegający w obiektach - zapewne o charakterze gospodarczym - materiał zabytkowy pozwala łączyć

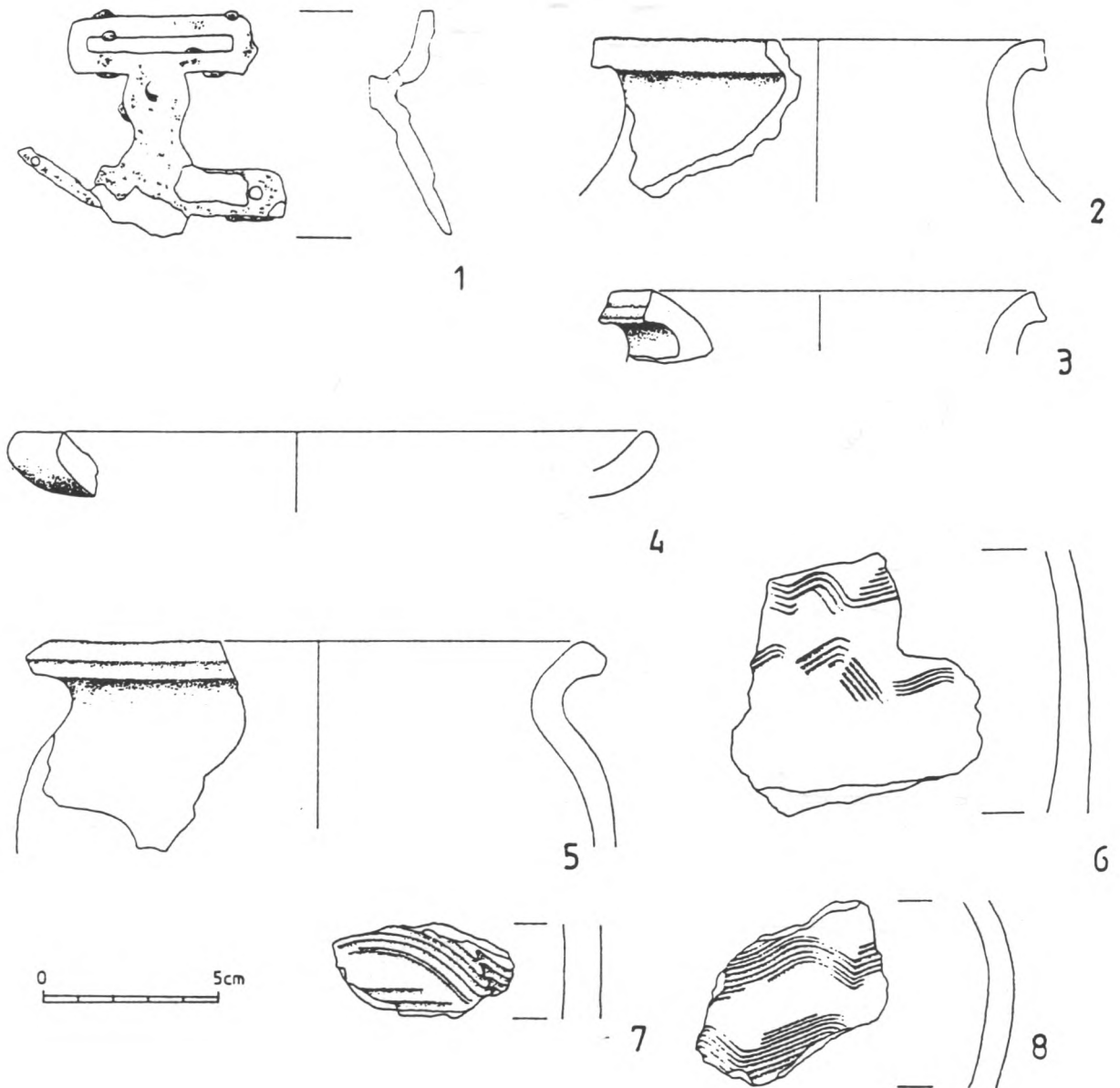
Ryc. 1. Lublin-Dąbrowa, stan. 19: a - lokalizacja wykopów na tle siatki arowej; b - plan zbiorczy obiektów badanych w latach 1996-1997.

Ryc. 2. Lublin-Dąbrowa, stan. 19. Wykop nr 13, obiekt nr 3: a - rzut poziomy na głębokości 40 cm; b - profil K-L: 1 - plamista ciemnoszaro-ciemnonieżowa ziemia; 2 - plamista ciemnoszaro-popielata ziemia z żelazistymi przemyciami; 3 - plamista pomarańczowo-ciemnoszaro-popielata ziemia z żelazistymi przemyciami; 4 - ciemnoszara ziemia z beżowymi i popielatymi plamami; 5 - jasnoszaro-jasnonieżowo-popielata ziemia z żelazistymi przemyciami; 6 - ciemnoszara ziemia z brunatnymi plamami; 7 - czarna ziemia z węglami drzewnymi; 8 - linia cięcia obiektu.

Ryc. 4. Lublin-Dąbrowa, stan. 19. Wybrane zabytki ruchome kultury przeworskiej z obiektu nr 3: 1 - głębokość 40-55 cm; 2 - 55-70 cm; 3 - 70-90 cm; 4-6 - 80-100 cm; 7 - 90-125 cm.

Ryc. 5. Lublin-Dąbrowa, stan. 19. Wybrane wczesnośredniowieczne zabytki ruchome z obiektu nr 9; 1 - głębokość 15-30 cm; 2, 4 - 10-20 cm; 3 - 20-30 cm; 5-8 - 30-40 cm.

okres użytkowania obydwu jam z przedziałem czasowym VIII-X wieku.

Kolejny sezon badań na wielokulturowym stanowisku w Lublinie-Dąbrowie wykazał, że jego zasięg wyraźnie kontynuuje się w głąb cypla, w kierunku wschod-

nim i północnym. Jednocześnie nie stwierdzono obecności obiektów w północno-zachodnim pasie zlokalizowanym bezpośrednio nad brzegiem zalewu. W tej części stanowiska występuje wyraźnie zarysowana, posiadająca znaczną miąższość warstwa kulturowa.

LITERATURA

Niedźwiadkowie A. i R.

1997 Badania ratowniczo-weryfikacyjne na osadzie wielokulturowej w Dąbrowie w Lublinie, APŚ, t. 2, s. 136-141.

AGNIESZKA NIEDŹWIADEK AND RAFAŁ NIEDŹWIADEK

RESULTS OF ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS AT A MULTICULTURAL SETTLEMENT IN LUBLIN-DĄBROWA, SITE 19

In September 1997, excavations were continued at site 19 in Lublin-Dąbrowa, during which features needing further examination were recorded (Niedźwiadek and Niedźwiadek 1996). In the course of the excavations, five features were explored. These were remnants of pits and one (probably) dwelling feature. A 50 cm thick cultural layer was recorded on the embankment of the Bystrzyca reservoir.

The irregular cultural layer at site 19 as well as the fillings of the features bore numerous artefacts belonging to: Funnel Beaker, Globular Amphora, and the Przeworsk cultures, as well as to the early Middle Ages.

The Roman Period is represented by two features, while feature 3 is probably a relic of a dwelling from the Przeworsk culture.

The majority of relics found on the site come from early Medieval settlement which can be dated to the period between the 8th and the 10th centuries. Feature 9 was connected with the hut discovered in 1996 (feature 7) both in terms of function and construction. Within a distance of a few meters to the east, another two early Medieval domestic features were discovered (features 6 and 10).

„Archée” - *Badania i nadzory archeologiczne w Lublinie, ul. Różana 17/35*